

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 30. september 2021
Sagsnummer: 2021-606

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed grundnotat om fælles henstilling fra BALTFISH om tekniske foranstaltninger for demersalt trawlfiskeri i Østersøen for at reducere bifangst af torsk og beskytte torskebestandene.

BALTFISH formandskabet vil efter høring af de relevante parter fremsende den fælles henstilling til Kommissionen inden rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. oktober 2021.

En vedtagelse af forslaget skønnes på sigt at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU i øvrigt, idet krav om brug af mere selektive redskaber kan føre til en bedre udnyttelse og beskyttelse af fiskeressourcerne.

Regeringen støtter, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Rasmus Prehn

/

Jesper Wulff Pedersen

Den 28. september 2021
FVM 098

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om fælles henstilling fra BALTFISH om tekniske foranstaltninger for demersalt trawlfiskeri i Østersøen for at reducere bifangst af torsk og beskytte torskebestandene (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

BALTFISH¹, som er forum for det regionale samarbejde om fiskeriforvaltningen i Østersøen, har på baggrund af tyske fiskeriforsøg udarbejdet udkast til fælles henstilling om obligatorisk brug af trawlnetredskaber, der i videst muligt omfang reducerer uønskede fangster af torsk, og som samtidig opretholder et fiskeri efter fladfisk (delegeret retsakt). Det skal være obligatorisk at fiske med de tilpassede redskaber i demersalt fiskeri efter andre konsumarter end torsk i ICES underområde 22-26. Dette skal gælde, mens der er forbud mod et direkte fiskeri på den østlige torskebestand, og for fiskeri på den vestlige torskebestand, så længe den er på et lavt niveau i henhold til Det Internationale Havundersøgelseråd (ICES). Forslaget omhandler obligatorisk brug af tre optioner for så vidt angår specifikke redskaber samt en selektionsanordning, som skal reducere fangsten af torsk med mindst 50 pct. Endvidere foreslås der mulighed for at tilføje yderligere nye trawlnetredskaber eller redskabsmodifikationer, forudsat at de mindst reducerer torskefangsterne med 50 pct. i vægt i forhold til de basisredskaber, der fiskes med i dag. BALTFISH formandskabet vil efter høring af de relevante parter fremsende den fælles henstilling til Kommissionen inden rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. oktober 2021. En vedtagelse af forslaget skønnes på sigt at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU i øvrigt, idet krav om brug af mere selektive redskaber kan føre til en bedre udnyttelse og beskyttelse af fiskeressourcerne. Regeringen støtter, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

¹ Regionalt samarbejdsforum om fiskeriforvaltningen i Østersøen, som dels mødes i en bred kreds i BALTFISH Forum (Østersøens regionale Råd, grønne organisationer, ICES samt berørte medlemslande), dels en BALTFISH High Level Gruppe, hvor fiskeridirektørerne mødes og beslutter de endelige henstillinger. EU-Kommissionen er repræsenteret i begge fora. BALTFISH er i Østersøen drivkraften i regionaliseringsprocessen, ikke mindst med hensyn til formulering af fælles henstillinger på fiskeriområdet.

Grundforordningen om den fælles fiskeripolitik 1380/2013, særligt artikel 18, lægger op til at styrke det regionale samarbejde mellem medlemsstater med en direkte forvaltningsmæssig interesse i geografiske områder inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik. De pågældende medlemsstater kan med hjemmel i artikel 18 i forordning 1380/2013 samt for Østersøen med hjemmel i artikel 8 i den flerårige forvaltningsplan for Østersøen, forordning 2016/1139, fremsende en fælles henstilling om indholdet af visse tekniske regler til Kommissionen. Kommissionen kan på baggrund heraf vedtage den fælles henstilling i form af en delegeret retsakt, der skal gøre det obligatorisk at fiske med mere selektive redskaber i Østersøen efter andre demersale bestande end torsk i ICES underområde 22-26.

Den delegerede retsakt kan kun vedtages og træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder. Fristen for indsigelse kan dog forlænges med yderligere to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller fra Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med et flertal af sine medlemmer, mens Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

Formål og indhold

Et af de helt centrale elementer i reformen af den fælles fiskeripolitik er gradvist at bringe udsmid til ophør og i øvrigt begrænse fangster af fisk under mindstemål i alle fiskerier og i det hele taget at undgå uønskede fangster. Derudover indgår det regionale samarbejde mellem medlemsstaterne som et vigtigt element i forbindelse med udarbejdelse af fælles henstillinger og forslag inden for fiskeriforvaltningen.

Tekniske foranstaltninger, som kan fastsættes i en delegeret retsakt, kan i henhold til den flerårige forvaltningsplan for Østersøen blandt andet indeholde følgende elementer:

- Specifikationer for fiskeredskaber og regler for deres anvendelse med henblik på at sikre eller øge selektiviteten, reducere uønskede fangster eller minimere den negative indvirkning på økosystemet.
- Specifikationer for ændringer eller supplerende anordninger til fiskeredskaber med henblik på at sikre eller øge selektiviteten, reducere uønskede fangster eller minimere den negative indvirkning på økosystemer.

BALTFISH har på baggrund af den alvorlige bestandssituation for torsk i Østersøen udarbejdet udkast til en fælles BALTFISH henstilling om at indføre obligatorisk anvendelse af trawredskaber til demersalt trawlfiskeri med større selektivitet i forhold til de redskaber, der aktuelt anvendes til fiskeri efter torsk i Østersøen. Forslaget har til formål i størst mulig omfang at undgå fangster af torsk og samtidig i størst mulig omfang at undgå reduktioner i fiskeriet efter fladfisk, som i den nuværende situation hovedsageligt er rødspætte. Som følge af, at den alvorlige bestandssituation for torsk i Østersøen, hvor den østlige torskebestand, med visse begrænsede undtagelser, kun må fanges som bifangst, og hvor den vestlige torskebestand ifølge ICES er på et lavt niveau, skal det efter forslaget være obligatorisk at anvende de selektive redskaber i ICES underområde 22-26.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af forsøg gennemført af Thünen Institute of Baltic Sea Fisheries, Tyskland, og resultaterne fremgår af rapporten: "Technical approaches to avoid cod catches in the Baltic Sea trawl fisheries".

Forslaget stiller krav om obligatorisk anvendelse af en af følgende optioner i ICES underområde 22-26 i demersalt trawlfiskeri efter andre arter end torsk. Det forudsætter, at anvendelsen resulterer i mindst 50 pct. reduktion af torskebifangster i vægt sammenholdt med de eksisterende basisredskaber:

1. En modificeret T90-fangstpose bl.a. med forøgelse af mindstemaskestørrelsen fra 120 mm til 125 mm.
2. En kvadratmasket fangstpose bl.a. med en mindstemaskestørrelse på 125 mm.

3. En "tagløs" (ROOFLESS) selektionsanordning.

Den tagløse selektionsanordning kan anvendes i sammenhæng med enhver tilladt fangstpose, forudsat at torskeselektiviteten er mindst 50 pct. Der lægges i den fælles henstilling også op til, at der kan tilføjes yderligere nye redskaber eller redskaber med selektionsanordninger, som forbedrer selektiviteten med mindst 50 pct. i forhold de trawl basisredskaber, der fiskes med i dag. Det forudsætter, at Kommissionen godkender de pågældende redskaber på baggrund af vurdering fra Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri.

Medlemsstaterne skal sikre, at de samlede fangster og torskebifangster, som fanges med de i henstillingen anførte redskaber, registreres særskilt fra fangster, som fanges med andre fiskeredskaber.

Forslaget lægger endvidere op til, at redskaberne jævnlige skal vurderes, idet redskabernes selektionseffekt afhænger af torskens størrelse.

Den fælles henstilling fra BALTFISH vil på baggrund af ovenstående indeholde en anbefaling om at indføre obligatorisk brug af de selektive redskaber i ICES underområde 22-26. Der lægges op til, at BALTFISH medlemsstaterne vil facilitere forsøg i det kommercielle fiskeri med de nævnte redskaber samt andre trukne redskaber i ICES underområde 27-32, med henblik på at udvikle redskaber, der lever op til de nævnte selektivitetsparametre.

Forslaget blev drøftet i BALTFISH den 8. september 2021. Efter høring af Det Rådgivende Råd for Østersøen (BSAC)² forventes BALTFISH formandskabet at fremsende en fælles henstilling til Kommissionen, eventuelt med visse tilpasninger.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle og administrative konsekvenser for det offentlige.

Forslaget skønnes at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU i øvrigt, idet krav om brug af mere selektive redskaber kan føre til en bedre udnyttelse og beskyttelse af fiskeressourcerne.

Forslaget vil indebære erhvervsøkonomiske konsekvenser for de fiskere, der skal anskaffe sig nye redskaber. Udskiftning af fiskeredskaber sker dog løbende og udgør en naturlig del af driftsudgifterne og ekstra omkostninger ved anskaffelse af de nye redskaber skønnes at være meget begrænsede i forhold til anskaffelse af de redskaber, der fiskes med i dag.

² Det Rådgivende Råd for Østersøen (BSAC) er sammensat af repræsentanter fra erhvervet, NGO'er og andre interesseorganisationer i henhold til nærmere fastsatte EU-regler herom.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §5-udvalget (fiskeri)

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) er enig i udtalelsen om, at forslaget vil have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet i Danmark, eller at det kan have det. En fortsættelse af fiskeriet i Østersøen kræver med den nuværende tilgang til beskyttelse af torsk, at dette kan foregå med så lav en belastning af torskebestandene som muligt. DFPO er i den sammenhæng bekymret for, at der ikke tænkes på andre faktorer end blot fiskeriet – og ikke faktorer som f.eks. skarv og sæler, forurening og klimaforandring. DFPO mener, at fiskerne skal have mulighed for at udnytte de ressourcer, der er i fremgang. DFPO er dog af den opfattelse, at det skal ske med redskaber, der giver mening at bruge. DFPO er stadig i tvivl om, hvad forslaget fra BALT FISH reelt vil indeholde. DFPO mener i den forbindelse, at det er vigtigt, at de mange krav om dokumentation og videnskabelige udregninger sættes i bero, således at fiskerne kan arbejde med redskaberne. DFPO gør opmærksom på, at forskellige fartøjer ikke fisker ens med de samme redskaber. DFPO opfordrer derfor til, at de tekniske specifikationer bliver fleksible, så fiskerne kan tilpasse redskaber til de forhold, som fartøjet fisker under. DFPO er ikke begejstrede for, at redskaberne bliver obligatoriske fra starten af. I stedet foreslår DFPO, at fiskere, som anvender disse redskaber, bliver undtaget fra andre reguleringer, som gælder i dag. DFPO henviser til, at man i Danmark har regler om fangstsammensætningen, som man kunne undlade at bringe i anvendelse for fiskere, der anvender selektive redskaber, ligesom man kunne tillade fiskeri i lukkeperioderne (der er indført for at beskytte torsk) med henvisning til, at redskaberne ikke fanger torsk.

Selvom forslaget om en åben liste over redskaber, som lever op til det generelle krav om en reduktion på 50 pct. er fint, advarer DFPO om lange sagsbehandlingstider. DFPO foreslår derfor, at en undersøgelse og en udtalelse fra nationale institutter bør være tilstrækkelig dokumentation, eventuelt indtil en vurdering fra STECF viser det modsatte. Ifølge DFPO fremgår det desuden ikke af teksten, om de tre redskaber der nævnes i notatet allerede nu vurderes at leve op til kravet om 50 pct. reduktion i torskefangsten. DFPO er slutteligt særdeles skuffede over, at lovende danske undersøgelser fra DTU Aqua ikke er medtaget.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK-PO) kan ikke støtte forslaget for så vidt angår den vestlige torskebestand. Organisationen begrundet det med, at der allerede findes redskaber, der fanger rødspætter næsten uden at fange torsk – de skånsomme fiskerier. FSK-PO bemærker, at med den meget lille torskekvote, der lægges op til, kan man ikke fortsætte fiskeriet efter rødspætte som hidtil med mindre justeringer. FSK-PO mener, at torskekvoten ikke vil kunne række selv med en 50 pct.'s reduktion i bifangsten. Ligeledes mener FSK-PO, at rådgivningen for rødspætte er meget høj, hvilket potentielt kan føre til stor udsmid af torsk, hvis ikke fiskeriet er selektivt nok. FSK-PO mener, at situationen for torsken og kystfiskeriet i Østersøen ikke skal løses med de samme metoder, som ikke har virket i mange år. FSK-PO kan derfor kun bakke op om et fortsat rødspættefiskeri, hvis bifangsten er 10 pct. eller derunder. FSK-PO mener yderligere, at en sådan regel skal bakkes op af kontrol, der sikrer, at der ikke smides torsk ud. FSK-PO bemærker, at det ikke bør være fiskerne, der skal bære byrden for den reducerede torskekvote alene.

Konkret mener FSK-PO, at det kun bør være de beviseligt selektive redskaber (10 pct. bifangst af torsk eller derunder), der skal kunne fortsætte. Ligeledes bør fiskerne i Østersøen kompenseres, da de lider som følge af den reducerede torskekvote. Ligeledes bør der ifølge FSK-PO igangsættes en kortlægning af sæler og skarvers påvirkning på torskebestanden, og at der bør stoppes for ødelæggelsen af marin natur ved klappning, råstofindvinding og punktkildeforurening, samt at indsatsen mod iltsvind intensiveres. FSK-PO mener, at man bør bibeholde beskyttelsen af torsk i gydeperioden i den vestlige

Østersø. Slutteligt mener FSK-PO overordnet, at der bør igangsættes omlægningsstøtte til mere skånsomt fiskeri.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) bemærker, at ifølge ICES er et højt fiskeritryk, samt fiskeri med bundsløbende redskaber to af de fem største presfaktorer i Østersøen. Derfor mener DN, at beslutningstagere bør fastsætte regler, som sikrer, at fiskebestandene ikke presses yderligere ved at sætte kvoter på bæredygtige niveauer og begrænse fiskeriets påvirkning på havmiljøet. På baggrund af ICES rådgivningen fra i år mener DN, at det nu er tid til at skifte kurs og gøre op med kortsigtede fiskeriinteresser på bekostning af bæredygtige fiskebestande og havmiljøet. DN mener, at de fælles henstillinger fra BALTFISH om tekniske foranstaltninger for demersalt trawlfiskeri i Østersøen ikke er tilstrækkelige. DN mener, at der skal vedtages yderligere foranstaltninger for at bevare begge bestande.

Overordnet set mener DN, at trawlfiskeri skal begrænses i Østersøen, hvorfor der skal indføres flere områder, hvor der ikke må anvendes bundsløbende redskaber for at bevare torskebestande og for at bevare havbundens integritet. DN foreslår konkret, at en lukning af område 26 for trawlfiskeri ville være oplagt. Ifølge ICES ville en lukning af området beskytte en væsentlig del af den truede østlige torskebestand og have begrænsede økonomiske konsekvenser for EU's trawlfiskeri efter fladfisk i området. DN mener desuden, at lukning af andre områder for trawlfiskeri også bør overvejes, og i den forbindelse bør Kommissionen/medlemslande anmode ICES om at komme med anbefalinger på, hvor lukning giver mening. DN er skuffet over, at den fælles henstillinger ikke betinger brug af bundsløbende redskaber med, at der anvendes elektronisk monitorering med kamera ombord eller kontrol observatører til søs. DN mener, at det giver mening løbende at monitorere, hvor høj bifangstraten er over en længere periode. Generelt mener DN, at kontrol til søs og monitorering skal øges markant. Derfor anbefaler DN, at der indføres elektronisk monitorering med kameraovervågning på alle fartøjer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De fleste BALTFISH lande forventes at støtte en fælles henstilling om obligatorisk brug af de tilpassede redskaber. Det ser dog vanskeligt ud at opnå enighed blandt alle otte medlemsstater herom.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig positiv til gennemførelse af tiltag i fiskeriforvaltningen, der følger af grundforordningen 1380/2013.

Regeringen kan støtte krav om obligatorisk brug af selektive redskaber i demersalt trawlfiskeri efter konsumarter i ICES underområde 22-26 med henblik på beskyttelse af torsken, når bestandssituationen er meget dårlig for torskebestandene i Østersøen.

Regeringen kan støtte, at Rådet ikke gør indsigelser mod udstedelsen af den konkrete delegerede retsakt på grundlag af den fælles henstilling, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.